

Nr. 32. Folkethingets Forhandlinger.
 497 1ste Beh. af Lovf. om Landbrugsloven. 498
 det Bilag, som er omdeelt tilligemed Lovforslaget, seer jeg, at i Communen Grindsted og Grene er Præstegaarden 6 Edr. og 7 Skpr. Hartkorn, medens Udbyttet af Avlingen er lig Mul. Jeg kunde nævne flere lignende Exempler, men jeg skal ikke komme ind paa disse Enkeltheder. Jeg skal blot gjøre opmærksom paa, at naar vi gjenneugaae dette Bilag og see, at Udbyttet af 1 Ed. Hartkorn for hele Bestjylland ikke saa nær løber op til 100 Rd. i Gjennemsnit — tager man f. Ex. Hind, Bolling og Nørre Horne Herreder, have samtlige Præstegaarde her paa 1 Skpr. nær 150 Edr. Hartkorn, medens hele Udbyttet af deres Avling kun er omtrentlig 11,200 Rd. — og man dernæst fastholder, at 120 Rd. er sat paa Verne som det Afdrag, der skal finde Sted for enhver Lønde Hartkorn, som en Præstegaard har, saa forekommer det mig, at Udbyttet af Avlingen paa Verne er sat for lavt, medens Udbyttet af Præstegaardenes Avling i Bestjylland er sat for højt, og at der saaledes bliver et Misforhold mellem Indtægterne til de forskjellige Embeder. Ligesom den ærede foregaaende Taler er jeg ogsaa af den bestemte Mening, at ingen Præstegaard bør være større, end at Præsten kan have tilstrækkeligt Mæll og Smør til sin Huusholdning og den nødvendige Befordring deels til sine Embedsreiser og deels til at drive den Jordlod, som er nødvendig for, at han kan have et saadant Kreaturhold, der kan afgive det fornødne Mæll og Smør. Jeg tænkte mig, at en Jordlod paa 13—15 Edr. Land bønitteret Jord vilde være passende. Paa en saadan Lov vil man paa de allerfleste Steder kunne holde 6 Køer og 3 Heste — jeg beregner 2 Heste til at drive Jordlodden og den tredie til Præstens private Brug og til hans Embedsreiser. Man vil maaskee sige, at naar en Præst har en større Jordlod, vil han kunne bortforpagte den, og saaledes faae mere ud deraf, end naar han selv driver den. Det er muligt, men Forpagteren skal dog ogsaa leve, og disse korte Forpagtninger anseer jeg derhos

18de Møde. Ordentlig Samling, 1870.
 for meget uheldige ogsaa for Landbruget i det Hæle taget, idet de allerfleste Præstegaardsjorder derved ere blevne udmægrede og udpinte, saa at det Udbytte, som nu kan komme ud af en Præstegaard, ikke staaer i noget Forhold til det, som vilde kunne være kommet ud deraf i ældre Dage, d. v. s. naar man ikke tager Hensyn til de stigende Priser. Hermed skal jeg slutte, idet jeg anbefaler ærede Medlemmer at tage Hensyn til, at Lovforslaget i flere Punkter bør underkastes væsentlige Forandringer.

Formanden: Iden jeg giver Ordet til den næste Taler, skal jeg meddele Udfaldet af det foretagne Omvalg. Der indsamledes ialt 92 Stemmesedler, men deraf vare 3 blanke. Der var saaledes 89 gyldige Stemmesedler, og det afgjørende Fleertal var altsaa 45. Valgt er Bille med 46 Stemmer; derefter havde B. Holm 42 Stemmer.

Svar: Jeg er nu ingenlunde saa heldig stillet som de to ærede foregaaende Talere, at jeg nogenledes kan finde mig tilfreds med det foreliggende Lovforslag. Hvorvel jeg indvømmer, at der er gjort visse Fremskridt, saa ere disse dog saa ubetydelige, at jeg ligesaa gjerne vilde see os blive staaende ved den nuværende Tingenes Tilstand som tænke mig det foreliggende Lovforslag ophøiet til Lov. Det er vist, at Befolkningen rundt omkring i Landet har ventet med Bængsel efter at see denne Sag træde ind i en anden Ordning, og det er sikkert gaaet Mange som mig, at naar det har laffet henimod den Tid, da vi skulde til Rigsdagen, har der været Mangfoldige, der have rettet det Spørgsmaal til dem, om de ikke tænkte, at den gæstlige Lovningslov vilde komme paa Bane iaar, saa at vi kunde faae denne Sag fuldstændig omordnet. Nu er jo, som sagt, Lovforslaget fremkommet, og jeg tvivler ikke paa, at Mangfoldige omkring i Landet, som have været forventning om at faae en fuldstændig Omord-